

KONTROLA MOTOCYKLU PŘED JÍZDOU

Autoři:
Ing. Petr Weinlich, PhD.
Ing. Jiří Novotný
Ing. Jan Polák
Ing. Aleš Horčička
Jan Somerauer
Ing. Libor Budina
Bc. Silvie Lintimerová
Filip Ferbr
David Pabiška
Vít Hertl
Mgr. Filip Tichý

Liberec, 2023

ČKP Česká kancelář pojistitelů

Obsah

Úvod 4

Kontrola motocyklu před jízdou 6

Celková kontrola motocyklu 7
Kontrola provozních kapalin 8
Kontrola osvětlení motocyklu 12
Kontrola houkačky 17
Kontrola řetězu 18
Kontrola pneumatik motocyklu 19
Kontrola brzdové soustavy motocyklu 22
Kontrola řízení a ložisek kol 24
Kontrola registrační značky 26
Kontrola povinné výbavy 26
Kontrola dokladů 27

Úvod

Učme se přežít

Motocyklisté jsou jednou z nejohroženějších skupin účastníků silničního provozu. To slyšíme ze všech stran a mnohdy už nám to může znít jako jedno velké klišé. Prostým pohledem do pravidelných statistik nehodovosti však zjistíme, že tomu tak skutečně je. Každoročně přijde o život průměrně 80 motocyklistů, další stovky jich zůstávají vážnými následky silničních nehod doživotně poznamenány. Podíl motocyklistů na všech usmrcených účastnících silničního provozu se pohybuje okolo 13 %. Uvážíme-li, že počet najetých kilometrů na motocyklech je výrazně nižší než u ostatních motorizovaných prostředků, celou problematiku to ještě umocní.

Často také vidíme názorové střety týkající se bezpečnosti mezi motorkáři a řidiči aut. Stejně tak se vyskytují střety i mezi cyklisty a motorizovanými účastníky nebo například i mezi chodci a cyklisty. Na silnicích spolu na první pohled neumíme zrovna moc dobře kooperovat, a to ať už se nacházíme v kterékoliv z těchto rolí. Přitom právě spolupráce a ohleduplnost jsou základním předpokladem pro to, aby na silnicích přestali umírat lidé.

Motorky a motocyklisté mají svá specifika. Většina motocyklistů, alespoň v našich klimatických podmínkách, není při jízdě motivována dopravou, nýbrž hledá na motorce aktivní odpočinek, relaxaci, sport atp. Opojné zrychlení a rychlost jsou to, co na motorce hledáme, a to spolu s dalšími faktory vede k daleko většímu riziku zranění.

Kontrola motocyklu před jízdou

Kontrola jednotlivých částí motocyklu je nejen nedílnou součástí závěrečné zkoušky pro získání řidičského oprávnění skupin A, ale měla by být i běžným úkonem v životě motorkáře. Snažte se tedy žáka namotivovat k zapamatování jednotlivých úkonů. Budete-li postupovat příliš rychle, případně používat přehnaně technickou hantýrku, žák se v lepším případě postup kontroly naučí zpaměti, ale ihned po zkoušce informace vypustí a kontrole se v reálném životě věnovat nebude. Správně provedená kontrola motocyklu před jízdou pomáhá minimalizovat rizika nehod a zajišťuje bezpečnost řidiče i ostatních účastníků silničního provozu. Ukažte tedy žákovi průběh kontroly motocyklu před jízdou jednoduše a v logickém sledu. Naprosto nezbytné je ukazovat kontrolu přímo na motocyklu, ideálně pak na stroji, který bude mít žák k dispozici při zkoušce. V pozdějším stádiu přípravy nechejte žáka provádět kontrolu motocyklu samotného, pouze opravujte chyby, doplňujte vynechané.

O projektu Učme se přežít

Projekt startoval v roce 2010 jako regionální záležitost Libereckého kraje ve spolupráci s německými a následně polskými partnery. V průběhu let tato činnost přerostla v celorepublikový projekt. K významnému rozšíření aktivit došlo v roce 2016, kdy se k projektu připojila Česká kancelář pojistitelů a prostřednictvím Fondu zábrany škod se začala podílet na jeho financování.

Projekt Učme se přežít se řadu let podílí na zvyšování bezpečnosti motocyklistů v několika oblastech. Mimo kurzy bezpečné jízdy, které probíhají na polygonech Asociace center pro zdokonalovací výcvik řidičů, je každoročně pořádán seminář pro učitele autoškol. Ten je spojen se speciálně sestaveným kurzem na polygonu v Sosnové a zaměřuje se na výukové prvky primárního výcviku v autoškole. V roce 2019 byl rozšířen o tvorbu výukové pomůcky zaměřené na odhalování rizik. Původně 5 spotů zařazených do internetové aplikace bylo v roce 2020 obohaceno o dalších 5 videosekvencí. V roce 2020 byla zároveň vytvořena metodika výcviku pro motoškoly, která byla postupně rozšířena o další metodické pomůcky včetně tohoto sešitu. Nedílnou součástí projektu jsou kurzy pro motorkáře. V roce 2023 se jednalo o 29 kurzů na 9 polygonech po celé České republice, kterými prošlo několik tisíc motorkářů. Ve speciálních kurzech to byli ti začínající, kteří se do autoškoly teprve chystají, ale také instruktoři autoškol a zkušební komisaři z celé republiky.

Kontrola motocyklu před jízdou

Celková kontrola motocyklu

Jako první část kontroly doporučte žákovi obejít motocykl ze všech stran a pohledem zkontrolovat jeho stav. Zaměřte se na následující body.

Stav karoserie a mechanických částí

Zkontrolujte, zda motocykl není nabouraný, či jinak poškozený. Na motocyklu nesmí nic chybět (např. zrcátko). U motocyklů s vyplétanými koly se zaměřte na dráty: nesmí být povolené, ohnuté, prasklé nebo dokonce chybět.

Únik kapalin

Zkontrolujte, že pod motocyklem není viditelná žádná nahromaděná kapalina. Stejně tak prohlédněte, že kapaliny nejsou na jednotlivých částech motocyklu, např. na motoru. Pokud je kapalina zaznamenána mimo systém, je třeba ji identifikovat (hmat, čich) a závadu řešit.

Znečištění motocyklu

Zkontrolujte, že motocykl není nadměrně znečištěn, což může zapříčinit nefunkčnosti některých částí. Především zkontrolujte stav znečištění světel, nánosy bahna na mechanických částech, pod blatníky a také čistotu registrační značky.

Kontrola provozních kapalin

U motocyklu, stejně jako u každého jiného vozidla, jsou provozní kapaliny nutné k zajištění funkčnosti. Chybné množství nebo špatný stav některé z kapalin mohou zapříčinit nefunkčnost daného systému a poruchu. Proto je nutné před jízdou jednotlivé kapaliny zkontrolovat.

Brzdové kapaliny

Motocykl má dvě brzdy, má tedy i dvě nádobky brzdových kapalin. Přední je umístěna na pravém řídítku v blízkosti brzdové páčky. Jedná se buď o částečně průhlednou nádobku, nebo nádobku s průhledným průzorem. Na nádobce či na průzoru, popřípadě vedle průzoru, jsou umístěny rysky označující minimální a maximální hladinu kapaliny. Nádobka zadní brzdové kapaliny je většinou umístěna na rámu v blízkosti zadní brzdy, někdy je ukryta pod sedlem motocyklu. Také na ní najdete rysky. Nezapomeňte žákům obě nádobky ukázat. Kromě množství brzdové kapaliny kontrolujeme její stav. Jedná o průsvitnou kapalinu, jakmile začne tmavnout, značí to její opotřebení, zhoršenou funkčnost a je nutné ji vyměnit.

Chladicí kapalina

Pokud se jedná o motocykl s kapalinou chlazeným motorem, je třeba zkontrolovat množství a stav chladicí kapaliny. Umístění nádobky bývá různé, nejčastěji ji najdete v přední části pod chladičem nebo pod sedlem (viz manuál k danému motocyklu). Vždy hledejte větší nádobku z průhledného plastu. Je nutné nádobku žákovi ukázat. Zkontrolujte množství kapaliny pomocí rysek označujících minimální a maximální možné množství. Kromě nádržky je třeba ukázat žákovi zátku na chladiči, kudy se chladicí kapalina doplňuje. Typ chladicí kapaliny vhodný pro daný motocykl vždy najdete v manuálu motocyklu.

Je-li váš motocykl vybaven vzduchem chlazeným motorem, tj. pokud chybí velký chladič kapaliny, je třeba zkontrolovat čistotu chladicích žeber motoru, jsou-li zanesena špínou, motor špatně chladí. Chladicí žebra ukažte žákovi.

Motorový olej

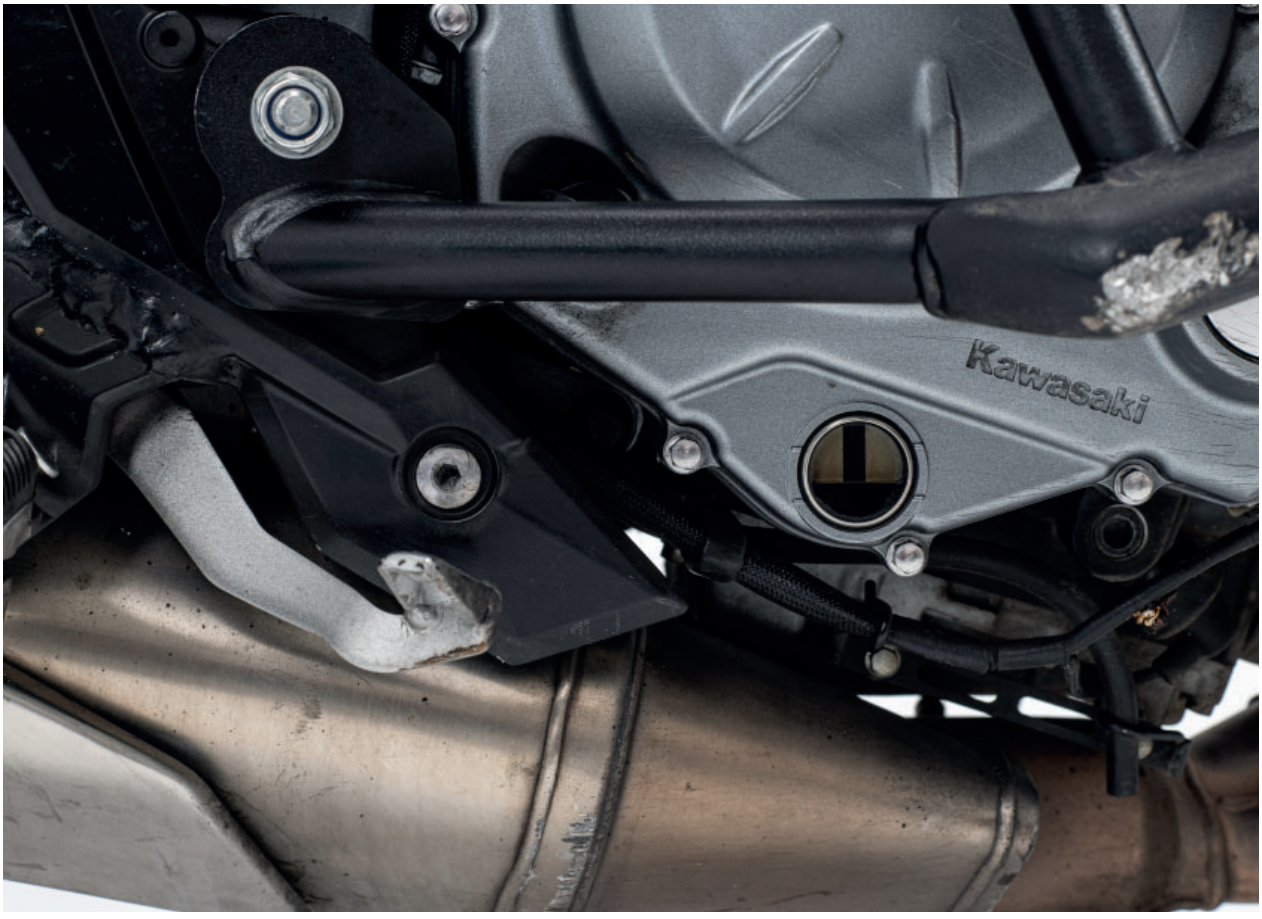
Olej je třeba zkontrolovat před zahřátím motoru a na motocyklu narovnaném, stojícím na rovném povrchu (hlavní stojan, externí stojan, pomocník, podržení vlastním tělem). Dva nejčastější způsoby kontroly hladiny a stavu motorového oleje jsou víčko s měrkou a průhled ve spodní části motoru. Je vhodné žákovi ukázat nejen způsob kontroly na vašem motocyklu, ale také druhý způsob kontroly, protože žák si může v budoucnu pořídit motocykl právně s ním.

Víčko s měrkou při kontrole odšroubujte, měrku utřete do sucha hadrem nebo ubrouskem, znovu ji vložte do otvoru. Po druhém vyjmutí zdůrazněte, že musíme kontrolovat nejen množství, ale i stav oleje. Správně je olej hustá kapalina bez viditelných částic.

Pokud je váš motocykl vybaven průhledem (lidově okýnkem), stačí motocykl narovnat do polohy kolmé s podkladem a okem zkontrolovat množství (na průhledu nebo vedle něj najdete rysky min. a max.) a stav oleje. Nezapomeňte žákovi ukázat víčko pro dolévání oleje.

Označení oleje vhodného pro konkrétní motocykl najdete vždy v manuálu motocyklu.

Upozorněte žáka na možnost oddělené olejové náplně převodovky některých dvoutaktních i čtyřtaktních motocyklů (kontrola pomocí měrky ve víčku). Stejně tak zmiňte nutnost výměny olejové náplně kardanu u motocyklů jím vybaveným.

Benzín

Kontrola této provozní kapaliny je velmi často opomíjena, a to nejen při zkoušce. Pravda, většina moderních motocyklů disponuje buď palivoměrem na palubní desce, nebo kontrolkou nízkého stavu paliva (tzv. rezerva). Kdo však může zaručit, že jsou čidla funkční? Proto žáky naučte provádět fyzickou kontrolu stavu paliva. Stačí otevřít nádrž, lehce s motorkou zahýbat ze strany na stranu a opticky a sluchem posoudit aktuální stav paliva v nádrži.

Kontrola osvětlení motocyklu

Naučte žáky nesoustředit se během kontroly osvětlení vozidla pouze na funkčnost světel, ale také na jejich znečištění (například od hmyzu nebo bláta) a případné mechanické poškození krytu světla. Vysvětlete žákům, že osvětlení motocyklu neslouží pouze pro to, aby za zhoršených světelných podmínek viděli během jízdy oni, ale především proto, aby je v provozu viděli ostatní účastníci. Kontrolu světel neprovádějte pouze teoreticky, ale vždy i fyzicky.

Obrysová světla

Motocykl musí být vybaven obrysovými světly (samostatnými, nebo častěji skupinovými, sdruženými nebo sloučenými s potkávacími a dálkovými světly). Vysvětlete žákovi funkci obrysových světel (viditelnost motocyklu při stání nebo manipulaci na místě) a ukažte mu tlačítko přepínání + piktogram obrysových světel. U některých moderních motocyklů se obrysová světla automaticky spouští při zapnutí klíčku do polohy ON a není potřeba přepínat.

Potkávací světla

Zkontrolujte potkávací světla motocyklu. Pozor, klíček musí být v poloze On. U některých motocyklů je pro aktivaci potkávacích světel nutné nastartovat motor, pokud jde o stroje s automatickým zapnutím světel, často po otočeném klíčku svítí pouze světla obrysová. Pokud je váš stroj vybaven manuálním přepínáním světel, je třeba ukázat mechanické přepnutí na potkávací světla. Funkčnost světla zkontrolujte pohledem z pozice před motocyklem.

Dálková světla

Po kontrole potkávacích světel ukažte žákovi tlačítko přepnutí na světla dálková a kontrolku na palubní desce znázorňující jejich aktivaci. Pokud je jím motocykl vybaven, pak také tlačítko přerušované aktivace dálkových světel, tzv. blikačky. Je vhodné zároveň vysvětlit možnost jejího užití (např. upozornění na nebezpečí, vypnutá světla protijedoucího vozidla). Také ke kontrole dálkových světel je u některých moderních motocyklů třeba nastartovaného motoru. Kontrolu můžete provést pohledem z pozice před motocyklem, případně svícením na stěnu či jiný pevný bod.

Směrová světla

Po fyzické kontrole směrových světel zkontrolujte jejich funkčnost. Je třeba připomenout žákovi ovládání směrových světel. Nejprve přepněte páčku na jednu stranu, zkontrolujte přední i zadní směrové světlo, po té proveďte totéž s druhou stranou.

Výstražná světla

Některé motocykly jsou vybaveny funkcí výstražných světel. Obvykle jí bývá vyhrazené samostatné tlačítko (většinou červené) označené piktogramem dvojitého trojúhelníku. U některých motocyklů je ovládání výstražných světel sloučeno se světly směrovými (např. delší podržení vypínání směrových světel). Ukažte žákovi ovládání u vašeho motocyklu. Následně při spuštěných výstražných světlech obejděte motocykl a zkontrolujte současné blikání všech čtyř směrových světel.

Brzdová světla

Součástí zadního světla je také světlo brzdové. Naučte žáka provádět jeho kontrolu v závislosti na přední i zadní brzdě, tedy nadvakrát. Kontrola se provádí z pravé strany motocyklu, kde je možno dosáhnout jak na páčku přední brzdy, tak na pedál zadní brzdy. Pokud vzhledem ke světelným podmínkám není při stisknutí páčky jasně viditelné rozsvícení brzdového světla, pomůžeme si přiložením levé ruky za zadní světlo – sledujeme odraz. Ukažte tento postup žákovi.

Osvětlení registrační značky

Při kontrole často opomíjené světlo. Zapíná se automaticky s otočením klíčku do polohy ON. Ukažte žákovi jeho pozici a způsob kontroly funkčnosti pomocí přiložení ruky pod světlo.

Odrazky

Zadní odrazka červené barvy je vyžadována na všech vozidlech, která užívají pozemní komunikace, tedy včetně motocyklů. U nich musí být umístěna ve středové ose motocyklu kolmo k vozovce. Spolu se žákem zkontrolujte její umístění, čistotu a také to, že je nepoškozená. Pokud je motocykl z výroby vybaven dalšími odrazkami (např. na předních vidlicích), upozorněte také na ně a společně proveďte kontrolu.

Kontrola houkačky

Po kontrole světel se zastavte u ovladačů na řídítkách a ukažte žákovi tlačítko zvukového výstražného znamení. Jeho funkčnost bychom měli před jízdou také zkontrolovat. Využijte příležitosti, a znovu zopakujte, v jakých situacích zvukové výstražné znamení využíváme (je-li to nutné k odvrácení hrozícího nebezpečí, případně mimo město je-li to nutné k upozornění řidiče předjížděného vozidla) a kdy je naopak jeho používání nevhodné a zakázané (nervozita při čekání na křižovatkách, zbytečně dlouhé držení tlačítka houkačky, atd.).

Kontrola řetězu

Řetěz přenáší sílu motoru na zadní kolo, které vás žene kupředu. Správné napnutí je pro jeho funkci a životnost klíčové. Proto je nutné žákům přesně a důkladně ukázat nejen míru správného napnutí řetězu, ale také způsob jeho případného dopínání a údržby.

Správná míra napnutí řetězu

Během kontroly by motorka neměla být na hlavním ani montážním stojanu, ale postavena na bočním stojanu. Výrobce udává určitý průvěs řetězu v daném místě. Jeho hodnotu se dočtete v manuálu motocyklu, někdy i na štítku nalepeném na kyvné vidlici. Tento průvěs daný výrobcem se měří bez zatížení motocyklu, neměl by na něm tedy v momentu měření nikdo sedět. Uváděnou hodnotu zjistíte měřením, pomáhejte si rukou, kdy ze spodní polohy zatlačíte řetěz prsty nahoru až do krajní horní polohy propnutí. Rozdíl mezi těmito hodnotami by měl odpovídat hodnotě udávané výrobcem.

Napnutí či povolení řetězu

I pokud je míra napnutí řetězu u výcvikového motocyklu v pořádku, ukažte žákovi (alespoň teoreticky), jakým způsobem by bylo možno ji upravit. Vysvětlete mu funkci kontramatek osy zadního kola, kontrolních značek a napínáků.

Údržba řetězu

Vysvětlete žákovi, že aby řetěz vydržel co nejdéle, je třeba se o něj řádně starat. Musíme kontrolovat nejen míru jeho propnutí, ale také se starat o jeho čistotu a správné mazání. Zmiňte možnosti čištění řetězu (mechanické pračky, kartáče na řetěz, atd.) a také správné použití chemikálií (sprej na čištění, různé typy sprejů na mazání). V ideálním případě takovou údržbu řetězu žákům kompletně předveďte a nechejte vyzkoušet. Položíte jim tak základ k osvojení si návyku správné péče o řetěz.

Kontrola pneumatik motocyklu

Mechanické poškození pneumatik

Jako první zkontrolujte celkový stav pneumatik a jejich případné mechanické poškození. Zmiňte nejčastější možnosti poškození pneumatik (prořízntutí, trhliny v pneumatice, praskání vzorku a odchlípnutí dezénu, boule na pneumatice, přítomnost cizího tělesa – např. hřebíku). Ukažte žákovi, že pro kontrolu celého obvodu obou pneumatik je třeba s motocyklem během kontroly popojíždět. Seznamte žáky s možnostmi řešení problémů, způsoby opravy (opravná sada s knoty, opravný sprej, pneuservis).

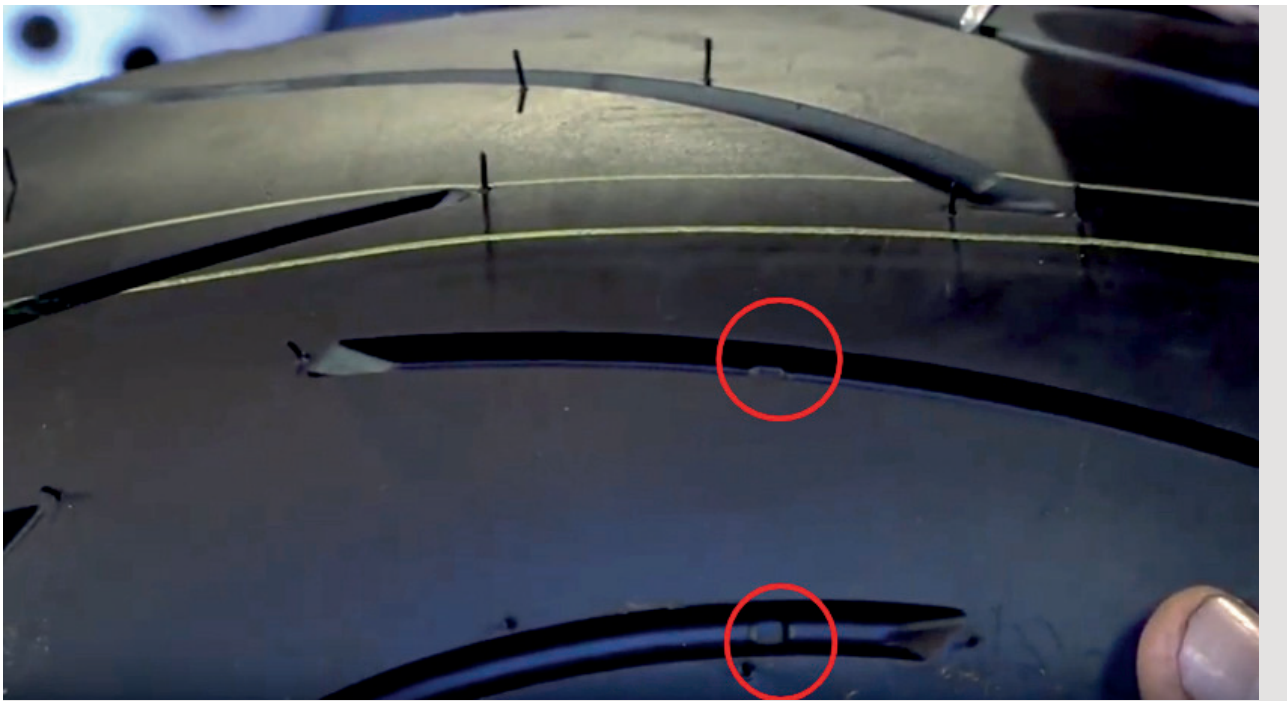
Stáří pneumatik

Souběžně s kontrolou mechanického poškození pneumatik ukažte žákům, kde najdou označení stáří pneumatiky – DOT. První dvě číslice značí týden výroby, druhá dvojice označuje rok výroby pneumatiky. Například pneumatika s označením DOT 0319 byla vyrobena ve třetím týdnu roku 2019. Optimální životnost pneumatiky uvádí jednotliví výrobci, obecně se hovoří o stáří 5 až 7 let dle typu pneumatiky. Vysvětlete žákovi, jaké má stáří pneumatiky vliv na její chování (tvrdnutí směsi = zhoršení adheze v náklonu, delší brzdná dráha).

Výška dezénu pneumatiky

Vysvětlete žákovi, co je myšleno výškou dezénu pneumatiky a ukažte mu tento rozměr na vzorku pneumatiky vašeho výcvikového motocyklu. Minimální výška dezénu pneumatiky u motocyklu je 1,6 mm na přední i zadní pneumatice, u mopedu pak 1 mm. Kontrolu a měření je třeba provézt v různých částech oblouku pneumatiky, ne pouze na jejím středu. Často dochází k nerovnoměrnému sjíždění pneumatiky, což znamená, že v některé části tak ještě minimu odpovídá, v jiné ne. Měření provádíme pomocí posuvného měřítka nebo speciálního měřiče hloubky pneu. Pneumatiky často bývají vybaveny také takzvanými indikátory opotřebení – kontrolními body, které, pokud se srovnají s dezénem nebo vymizí, signalizují, že je pneumatika opotřebená a musíte ji vyměnit. Ukažte kontrolní body žákovi na pneumatikách vašeho stroje.

Tlak v pneumatikách

Vysvětlete žákům, že správně nahuštěné pneumatiky lépe drží na silnici, mají kratší brzdnou dráhu, sjíždí se rovnoměrně a pozvolna, a díky tomu i déle vydrží. Proto je potřeba tlak v obou pneumatikách pravidelně kontrolovat. Správnou hodnotu tlaku v předních a zadních pneumatikách udává výrobce vozidla. Jeho doporučenou hodnotu najdete v uživatelské příručce vozidla. Často nálepku s těmito údaji naleznete také na motocyklu, nejčastěji na zadní kyvné vidlici. Tlak je nejlepší měřit před jízdou a za studena. Pokud jsou pneumatiky příliš zahřáté, může být naměřená hodnota chybná. Ukažte žákům způsob měření tlaku – odšroubování čepiček ventilků a přiložení manometru. Doplňte informaci, že na trhu dnes existuje celá řada zařízení určených pro kontrolu tlaku v pneumatikách (analogové, digitální). Upozorněte také na systém kontroly tlaku v pneumatikách TPMS, kterým jsou dnes již některé motocykly vybaveny ve standardu, případně jej lze dokoupit jako příslušenství.

Kontrola brzdové soustavy motocyklu

Brzdové kapaliny

Kontrolu brzdové kapaliny jsme zmínili už při kontrole provozních kapalin motocyklu. Zkontrolujte, zda je hladina kapaliny mezi minimem a maximem, a to jak u nádobky přední brzdy, tak nádobky zadní brzdy. Ukažte obě nádobky žákovi. Vysvětlete, že pokud je hladina brzdové kapaliny nízká, může to znamenat její únik nebo opotřebení brzdových destiček. V takovém případě je třeba doplnit kapalinu stejného typu a kvality, který je uveden v návodu k vozidlu. Kromě množství brzdové kapaliny kontrolujeme také její kvalitu. Popište, že v nádobce musí být viditelně čirá kapalina, jakmile začne tmavnout, je čas na její výměnu v odborném servise.

Stejně tak je dobré žákům vysvětlit, že je třeba brzdovou kapalinu pravidelně měnit, a to i v případě, že motocykl jezdí minimálně nebo vůbec. Výměna brzdové kapaliny by měla být prováděna dle většiny výrobců jednou za dva roky. Důvodem je, že brzdová kapalina má tendenci pohlcovat vlhkost ze vzduchu, což snižuje její teplotu varu a zhoršuje brzdný účinek. Zmiňte také několik typů brzdových kapalin a jejich označení (nejběžnější DOT 3, 4 nebo 5).

Stav kotoučů

Před každou jízdou je třeba zkontrolovat také stav brzdových kotoučů přední i zadní brzdy. Pokud je přední brzda dvojitá, pak pravého i levého. Ukažte žákům způsob kontroly. V první části se zaměřte na mechanické poškození kotoučů – na těch bychom neměli najít praskliny, trhliny ani hlubší škrábance. Brzdový kotouč by měl být prakticky hladký a hrana pokud je, tak minimální. Upozorněte na možné zbarvení kotouče do modra či do červena způsobené jeho přehříváním. Taktéž se žákem zkontrolujte možné zvlnění kotouče pohledem z vrchu podél jeho plochy. Často opomíjenou je kontrola tloušťky kotouče. Minimální hodnota (obvykle v rozmezí 4 až 5 mm) je vyražena na kotouči za nápisem MIN TH, ukažte ji žákovi. Následně předveďte měření tloušťky pomocí posuvného měřítka.

Opotřebení destiček

Optická kontrola stavu brzdových destiček by měla probíhat pravidelně, ne pouze pokud se projeví nefunkčnost brzdového systému (slabý záběr brzd, pískavé nebo skřípavé zvuky při brzdění, vadnutí brzdového účinku, atd.). Tloušťka brzdových destiček se dá zkontrolovat správným pohledem z vrchní nebo zadní strany brzdiče, optimální je ale celý brzdič sundat a prohlédnout si plochu destiček. Ukažte žákovi obě varianty. Na destičkách ukažte kontrolní drážky a vysvětlete jejich funkci – drážka se opotřebením destiček ztrácí, výměnu je provézt nejdéle před jejím úplným zmizením. Zároveň společně se žákem proveďte optickou kontrolu ploch destiček, které nesmí být zamaštěné, drolící se nebo jinak poškozené.

Kontrola funkčnosti brzd

Po optické kontrole jednotlivých částí brzdového systému přejděte ke kontrole funkčnosti. Nejprve vyzkoušejte, zda je v obou brzdách dostatečný tlak, tj. páčka nebo pedál mají standardní odpor. Vysvětlete žákům, že pokud by páčku brzdy promáčkli až na řídítko, znamená to ztrátu tlaku v systému (totéž u zadní brzdy). Následně nechejte žáka zkontrolovat funkčnost brzd během pomalé jízdy bez nastartovaného motoru.

Kontrola řízení a ložisek kol

Kontrola ložisek řízení

Kontrolu provádíme při odlehčeném předním kole, pomůže nám tedy hlavní stojan motocyklu, hydraulický zvedák, případně opatrné zdvihnutí předního kola při současném opření o boční stojan motocyklu (na toto musí být přítomny dvě osoby). Ukažte žákovi základní kontrolu pomocí pomalého otáčení řídítek z jedné krajní polohy do druhé. Ložiska řízení musí zajistit plynulé a lehké otáčení řídítky, přičemž v žádné z poloh nesmí řídítka váznout nebo drhnout.

Při kontrole ložisek řízení jsme čelem před předním kolem a v podřepu uchopíme vidlici v místě čepu kola oběma rukama, levou na jedné a pravou na opačné straně kola. Střídavým tahem směrem k sobě a tlačením od sebe kontrolujeme vůli v uložení řízení, která ukazuje opotřebení ložisek. Tuto kontrolu je opět vhodné provádět ve dvou, nejprve nechejte žáka držet motocykl na místě se zdvihnutým předním kolem, po té se vystřídejte a se slovním naváděním ho nechejte provézt kontrolu vůle.

Kontrola ložisek kol

Po kontrole ložisek řízení přistoupíme k praktické ukázce kontroly ložisek uložení kol. Společně se žákem provádíme na obou kolech, která musí být při kontrole odlehčena. Při kontrole ložisek kol přistoupíme ke zvednutému kolu z boku. Kolo uchopíme na obvodu kola jednou rukou na příslušné straně a druhou rukou na protilehlé straně. Střídavě levou rukou odtahujeme a pravou přitahujeme a naopak, jako bychom se snažili kolo vykláním sundat. Stejně jako u ložisek řízení, ani zde bychom neměli zjistit žádnou vůli, která by nebezpečně zhoršovala jízdní vlastnosti motocyklu.

Kontrola tlumičů

Funkční odpružení motocyklu ovlivňuje nejen komfort při jízdě, ale především hraje klíčovou roli v jeho ovládání a tím bezpečné jízdy. Vysvětlete žákům, že ztratí-li motocyklové tlumiče a celý systém odpružení optimální výkon, dochází také k nedostatečnému kontaktu pneumatiky s asfaltem. Proto je třeba vždy před jízdou zkontrolovat funkčnost předního i zadního odpružení. V první řadě ukažte žákovi kontrolu zadního tlumiče. Na postavený motocykl nasedněte a střídavým zatížením sedla zadní tlumič několikrát propružte. Během toho by nemělo docházet k žádným rušivým zvukům (např. vrzání) a chod tlumiče by měl být plynulý jak při pohybu dolů, tak nahoru. Přední tlumiče zkontrolujte propružením ve stoje se zamáčknutou přední brzdou (zatlačení na řídítka). Ani tady by nemělo dojít ke zvukovému doprovodu nebo neplynulému chodu. Po té ukažte žákovi kluzné plochy tlumičů a společně zkontrolujte případnou netěsnost projevující se stékáním oleje. Zároveň je dobré žákům vysvětlit nutnost pravidelné údržby odpružení (cca. po 20 000 km nebo třech letech) v odborném servisu.

Kontrola registrační značky

Před jízdou je vždy potřeba zkontrolovat přítomnost a stav registrační značky. Ukažte žákovi její uchycení a společně zkontrolujte jeho případné mechanické poškození. Značka by měla být také čistá a tedy čitelná. Jako další ukažte žákovi známku STK a vysvětlete způsob označení platnosti technické kontroly motocyklu (označení vnitřní stupnice s roky a vnější stupnice s měsíci platnosti). Zároveň je vhodné žáka naučit dobu platnosti TK (6 let u nového motocyklu a následně 4 roky od poslední TK).

Kontrola povinné výbavy

Do povinné výbavy motocyklu patří dle aktuální novely zákona pouze lékárnička. Je třeba ji žákům ukázat a vysvětlit jim nejen kontrolu data exspirace (obvykle 2 roky od data výroby), ale také obsahu. Při použití jakékoliv části vybavení lékárničky je třeba jej co nejdříve doplnit, nebo vybavit motocykl novou motolékárničkou.

Z nepovinné výbavy pak lze žákům doporučit např. náhradní žárovky, základní nářadí, reflexní vestu nebo sadu k nouzové opravě propíchnuté pneumatiky.

Kontrola dokladů

Před vyjetím do provozu je třeba si zkontrolovat také příslušné doklady, které je během jízdy řidič povinen mít u sebe:

- Osvědčení o registraci vozidla (tzv. malý techničák)
- Doklad o pojištění vozidla (tzv. zelená karta)
- Řidičský průkaz
- Občanský průkaz

Pozn. Díky novele zákona o Silničním provozu nebude nutné mít u sebe od 1. 1. 2024 osvědčení o registraci vozidla a doklad o pojištění vozidla fyzicky, postačí digitální verze. Zároveň parlament schválil zavedení eDokladů, což se bude týkat také elektronické verze občanského průkazu a řidičského průkazu. Zjistěte aktuální stav a upozorněte žáka.

Partneři

AUTOKLUB ČESKÉ REPUBLIKY

TÝM SILNIČNÍ BEZPEČNOSTI

ČKP Financováno z fondu zábrany škod Česká kancelář pojistitelů

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Liberecký kraj

Kooperativa VIENNA INSURANCE GROUP

ASOCIACE AUTOŠKOL

záchranný kruh

NOVOTNÝ AUTOŠKOLA

SILNICE LK

RST

BESIP

PLATFORMA VIZE nula

MĚSTO ŽELEZNÝ BROD

ústecký kraj

Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce n.N., a.s.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ